

DATUM	29 oktober 2013	NUMMER PS	
AFDELING	MEC	COMMISSIE	WMC
STELLER	Inge Huisinga	DOORKIESNUMMER	2444
REGISTRATIENUMMER	80EDACAD	PORTEFEUILLEHOUDER	Pennarts-Pouw

Titel : verdeling Erfgoedparels2013

Inhoudsopgave

Ontwerpbesluit	pag. 4
Toelichting	pag. 5

Bijlage(n): 3

Aan Provinciale Staten,

Inleiding

De erfgoedmonitor historische buitenplaatsen is door de Monumentenwacht Utrecht uitgevoerd en in juli 2013 gereedgekomen. Het betreft 119 rijksbeschermd historische buitenplaatsen. In de erfgoedmonitor is de onderhoudstoestand van het hoofdgebouw, de bijgebouwen en het park gemonitord op basis van goed, redelijk, matig en slecht. Selectie van de restauratieprojecten die in 2013 in aanmerking komen voor een subsidie uit het Fonds Erfgoedparels heeft plaatsgevonden op basis van de erfgoedmonitor en beleidsmatige criteria:

- rijks beschermd monument;
- de ligging van de buitenplaats in een zone van provinciaal belang conform PRS;
- de mate van toegankelijkheid voor publiek en de recreatieve mogelijkheden;
- de mate van cofinanciering door de eigenaar zelf en door andere fondsen en subsidiegevers;
- eigen inkomsten en vermogen van de eigenaar;
- de aansluiting bij bredere gebiedsprogramma's.

Voor 2013 zijn 7 projecten geselecteerd, omdat ze, zoals uit de monitor blijkt, een urgente restauratieopgave hebben, concreet uitvoerbaar zijn en aan de meeste criteria voldoen. Wij hebben gekozen voor projecten met hoge cultuurhistorische waarde, publieksbereik, urgentie en een substantiële eigen bijdrage van minimaal 50 %.

Hierdoor heeft een multipliereffect plaatsgevonden t.a.v. de beschikbare middelen. Hiermee voldoen wij aan één van de voorwaarden van het rijk, namelijk dat de provincie als gebiedsregisseur, geldstromen van publieke en private partijen in de regio genereert.

Erfgoedparels 2013	Criteria					
Buitenplaats	Rijks beschermd monument	De ligging van de buitenplaats in een zone van provinciaal belang conform PRS	De mate van toegankelijkheid voor publiek en de recreatieve mogelijkheden	De mate van cofinanciering door de eigenaar zelf en door andere fondsen en subsidiegevers	Eigen inkomsten en vermogen van de eigenaar	De aansluiting bij bredere gebieds programma's, zoals infrastruct., AVP, Grebbelinie, economische dragers
Parken Oud- en Nieuw Amelisweerd, Rhijnauwen	x	x	x	x	x	x
Parken HUL: Oostbroek, de Breul, Renswoude en Sandwijck	x	x, m.u.v. Renswoude	x	x	x	x
Broeder en Zusterplein Zeist	x	x	x	x	x	x
Oude stal en brug Vollenhoven	x	x	x	x	x	
Tabaksschuur en park Gunterstein	x	x	x	x	x	
Historische tuin landgoed Vijverhof	x	x	x	x	x	
Priorij Doornburgh	x	x	x	x	x	

Deze eigenaren hebben aangegeven graag de eigen investering te willen doen. Hiermee onderscheiden deze projecten zich van projecten, die weliswaar een restauratieachterstand hebben, maar waar eigenaren moeite hebben aan criteria als cofinanciering en publieke toegankelijkheid te voldoen (een groot deel van de buitenplaatsen, ruim 50 stuks, bleek niet publiek toegankelijk te zijn). Een aantal eigenaren was nog niet ver genoeg in de planvorming, maar heeft aangegeven volgend jaar zo ver te zijn. De selectie van de projecten heeft plaatsgevonden in samenwerking met Hylkema Consultants. Dit bureau is gevraagd om in overleg met de eigenaren de cofinancieringsmogelijkheden te bekijken, inclusief een hypotheek via het Nationaal Restauratiefonds (NRF). Op deze wijze kon de provinciale bijdrage nauwkeurig vastgesteld worden. Ook in 2014 en 2015 zal i.s.m. Hylkema Consultants de cofinanciering bepaald worden.

Uit de monitor komt naar voren dat de restauratieachterstand in de provincie voor deze categorie ruim € 50 mln. bedraagt (€ 30 mln. voor het rood en € 21 mln. voor het groen). Bij deze bedragen is de Monumentenwacht Utrecht uitgegaan van sober en doelmatige restauratie, zodat gebouwen en parken er weer onderhoudstechnisch goed bijstaan. Dit bedrag is fors hoger dan eerder door ons ingeschat. De provincie staat echter niet voor de volledige € 50 mln. aan de lat. Omdat een deel van de eigenaren niet aan de beleidsmatige criteria zal voldoen, met name wat betreft openstelling van de buitenplaats en cofinanciering, kan verwacht worden dat niet meer dan € 25 mln. in aanmerking komt voor cofinanciering uit het Fonds Erfgoedparels. Omdat wij uitgaan van een minimale eigen bijdrage van de eigenaar van 50% wordt de opgave waar de provincie voor staat max. € 12,5 mln. voor de categorie historische buitenplaatsen.

Vervolg erfgoedmonitor:

Zomer 2013 is opdracht verstrekt voor de erfgoedmonitor fase 2. Deze brengt de staat van onderhoud van de overige categorieën in beeld, met uitzondering van de woonhuizen. Het gaat dan om categorieën als weg- en waterbouwkundige werken, molens, kerken. De monitor fase 2 is medio 2014 gereed.

Voorgeschiedenis

Omdat de categorie historische buitenplaatsen een categorie van provinciaal belang is in de PRS en PRV, omdat het een thema in het coalitieakkoord is en omdat het een belangrijk thema is in het eigen provinciale erfgoedbeleid, hebben PS in 2011 ingestemd met het voorstel in deze coalitieperiode te focussen op de historische buitenplaatsen.

In juli 2013 is de in de Cultuurnota aangekondigde Erfgoedmonitor Historische buitenplaatsen gereed gekomen.

Essentie / samenvatting

Voorgesteld wordt subsidie aan de volgende 7 projecten te verstrekken (totaal € 2.150.000):

1. Parken Amelisweerd en Rhijnauwen: max . € 700.000
2. Parken het Utrechts Landschap (Oostbroek, de Breul, Renswoude, Sandwijck) : max. € 600.000
3. Broeder- en Zusterplein Zeist: max. € 300.000
4. Vollenhoven: max. € 120.000
5. Gunterstein: max. € 100.000
6. Vijverhof: max. € 180.000
7. Doornburgh: max. € 150.000

Totale bijdrage vanuit het fonds erfgoedparels bedraagt hiermee maximaal € 2.150.000.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Met behulp van substantiële bijdragen uit het fonds Erfgoedparels kan een aantal markante monumentale gebouwen en parken in de categorie historische buitenplaatsen behouden blijven.

Financiële consequenties

De voorgestelde subsidieverlening van totaal maximaal € 2.150.000 voor de historische buitenplaatsen past binnen het budget van € 2.427.000 (hiervan is reeds € 100.000 gereserveerd) wat hiervoor in 2013 beschikbaar is.

Bestuurlijke dilemma's / politieke gevoeligheid

n.v.t.

Overwogen oplossingsrichtingen en alternatieven

n.v.t.

Voorgesteld wordt

1. Vanuit het fonds Erfgoedparels 2013 voor de restauratie van historische buitenplaatsen, maximaal € 700.000 beschikbaar te stellen voor de restauratie van de parken Oud en Nieuw Amelisweerd en Rhijnauwen, max . € 600.000 voor de restauratie van 4 parken van het Utrechts Landschap, max. 300.000 voor de restauratie van het Broeder- en Zusterplein in Zeist, max. 120.000 voor de restauratie van Vollenhoven, max. 100.000 voor de restauratie van Gunterstein, max. 180.000, voor de restauratie van Vijverhof en max. 150.000 voor de restauratie van Doornburgh.

Gedeputeerde Staten,

Voorzitter,

Secretaris,

Ontwerp-besluit

Besluit van Provinciale Staten van 9 december 2013 tot de subsidietoekenning voor historische buitenplaatsen 2013

Provinciale Staten van Utrecht in vergadering bijeen op 9 december 2013;

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 29 oktober 2013, afdeling MEC , nummer 80EDACAD ;

Gelezen het statenvoorstel;

Overwegende

- Dat de restauratiebehoefte van Oud en Nieuw Amelisweerd en Rhijnauwen, 4 parken van HUL, het Broeder- en Zusterplein in Zeist, landgoed Vollenhoven, Gunterstein, Vijverhof en Doornburgh groot is;
- Dat op basis van de Cultuurnota 2012-2015 "Cultuur van U" het een prioriteit van erfgoedbeleid is om daar als provincie in bij te dragen;

Gelet op artikel 158 van de provinciewet;

Besluiten:

1. Vanuit het fonds Erfgoedparels 2013 voor de restauratie van historische buitenplaatsen maximaal € 700.000 beschikbaar te stellen voor de restauratie van de parken Oud en Nieuw Amelisweerd en Rhijnauwen, maximaal € 600.000 voor de restauratie van 4 parken van het Utrechts Landschap, maximaal € 300.000 voor de restauratie van het Broeder- en Zusterplein in Zeist, maximaal € 120.000 voor de restauratie van Vollenhoven, maximaal € 100.000 voor de restauratie van Gunterstein, maximaal € 180.000 voor de restauratie van Vijverhof en maximaal € 150.000 voor de restauratie van Doornburgh.

Voorzitter,

Griffier,

Toelichting

1. Wettelijke grondslag

Art. 158 van de provinciewet.

2. Beoogd effect

Met behulp van een substantiële provinciale bijdrage kunnen zeven urgente restauratieprojecten in de categorie historische buitenplaatsen worden uitgevoerd.

3. Argumenten

Op deze wijze wordt verdere uitvoering gegeven aan het erfgoedbeleid t.a.v. de in het coalitieakkoord genoemde agenda historische buitenplaatsen en wordt een aanzienlijke bijdrage geleverd aan het wegwerken van de restauratieachterstand binnen deze categorie.

4. Kanttekeningen

n.v.t.

5. Financiën

Begroting 2012-2015

Nieuw coalitieakkoord 2012-2015:	€ 2.000.000,- (4 x € 500.000,-)
Doorgeschoven middels Najaarsrapportage 2011	€ 1.200.000,- (4 x € 300.000,-)
Beschikbare rijksmiddelen:	€ 6.107.712,- (4 x € 1.527.000,-)
Totaal	€ 9.307.712,- (4 x € 2.327.000,-)

Het budget erfgoedparels 2013 bedraagt hiermee ruim € 2.3 mln. Conform de Cultuurnota "Cultuur van U" wordt van dit bedrag jaarlijks € 100.000 gereserveerd voor het ontwikkelen van een monitoringssysteem om de restauratieachterstand bij rijksbeschermden monumenten in beeld te brengen, de zogenaamde Erfgoedmonitor.

In 2013 ligt het aangegeven budget € 100.000 hoger vanwege subsidie die geraamd is voor het grafmonument Bredero Vianen (Zie Najaarsrapportage 2013, p.39).

Voor een overzicht van de totale restauratiekosten, de provinciale bijdrage en de cofinanciering verwijzen wij u naar onderstaande tabel.

buitenplaats	Totale restauratiekosten	Provinciale bijdrage	cofinanciering	Percentage provinciale bijdrage
Parken Oud – en Nieuw Amelisweerd en Rhijnauwen	2.900.000	700.000	2.200.000	24 %
Parken HUL: Oostbroek, de Breul, Renswoude, Sandwijck	1.400.000	600.000	800.000	43 %
Broeder en Zusterplein Zeist	600.000	300.000	300.000	50 %
Vollenhoven de Bilt	240.000	120.000	120.000	50 %
Gunterstein Breukelen	200.000	100.000	100.000	50 %
Historische tuin Vijverhof	1.100.000	180.000	920.000	16,4 %
Doornburgh Maarssen	300.000	150.000	150.000	50 %
Totale kosten	6.740.000	2.150.000	4.590.000	32 %

6. Realisatie

Bovengenoemde bedragen zijn maximum reserveringen. Na instemming door PS zullen de eigenaren uitgenodigd worden een subsidieaanvraag in te dienen a.h.v. het formulier "Fonds Erfgoedparels 2013" tot een max. van het voorgestelde bedrag. Vervolgens worden de subsidiabele kosten vastgesteld a.h.v. de door het rijk opgestelde Brim-handleiding. Bij de toekenning van restauratiesubsidies wordt als voorwaarde gesteld dat opdrachtgevers/eigenaren zich verbinden om, indien mogelijk, opleidingsplaatsen voor restauratieleerlingen te creëren.

7. Juridisch

Op grond van de Cultuurnota 2012-2015 doen Gedeputeerde Staten jaarlijks een voorstel aan Provinciale Staten, voor het beschikbaar stellen van gelden uit het Parelfonds, voor een aantal projecten, zodat het college van Gedeputeerde Staten haar bevoegdheid tot subsidieverstrekking kan uitoefenen. De subsidieverstrekking vindt plaats conform de algemene subsidieverordening (Asv), ter uitvoering van het PS-besluit. Ten aanzien van deze projecten is sprake van een urgente restauratieopgave.

8. Europa

De toetsing aan de Europese regelgeving inzake staatssteun zullen Gedeputeerde Staten uitvoeren na het ontvangen van de subsidieaanvragen. Subsidie verstrekking aan ondernemingen ten behoeve van instandhouding van cultureel erfgoed kan worden gebaseerd op de per 1 januari 2010 door de Europese Commissie goedgekeurde Nationale regeling voor instandhouding en herstel van beschermde historische monumenten. Voorwaarden zijn dat de ontvanger van de subsidie tevens eigenaar is van de erfgoedparel en dat de erfgoedparel door het rijk of de gemeente als monument is aangemerkt. Voor subsidiëring komen in aanmerking de kosten samenhangend met de restauratie die noodzakelijk is om de erfgoedparels te bewaren voor de toekomst.

9. Communicatie

Na besluitvorming in Provinciale Staten verschijnt er een persbericht over dit onderwerp.

10. Bijlagen

- Rapport selectie Bureau Hylkema